

Biodiversiteit in Bloemendaal

Een samenvatting en implicatie voor vogels

Biodiversiteit is van groot belang voor aarde, mens en maatschappij. Zonder biodiversiteit wordt onze aarde uiteindelijk onleefbaar. Biodiversiteit staat wereldwijd onder druk. Maar het is niet te laat. Steeds meer organisaties voelen de urgentie. Zo heeft de gemeente Bloemendaal onlangs een biodiversiteitsplan laten opstellen. Hieronder een kleine samenvatting. Wat betekent dat voor vogels?

Allereerst: wat verstaan we onder biodiversiteit? Het wordt nogal eens verschillend geïnterpreteerd. In het Bloemendaalse plan hanteren we - in navolging van het Nederlandse beleid - de definitie uit het verdrag van Rio (1992): *de variabiliteit in organismen uit de gehele wereld, waaronder terrestrische, mariene en andere aquatische ecosystemen en de ecologische verbanden waar ze deel van uitmaken; de diversiteit betreft de variatie binnen soorten (genen), tussen soorten en tussen ecosystemen.*

Ambitieuus

In het biodiversiteitsplan presenteert de gemeente Bloemendaal een ambitieus visiedocument op biodiversiteit voor ten minste de komende 10 jaar. Het is ambitieus, omdat het betrekking heeft op alles en iedereen binnen de gemeente, omdat het een omslag in denken moet bewerkstelligen, en omdat het de biodiversiteit binnen de gemeente op een hoger plan wil tillen. Een omslag in denken betekent dat biodiversiteit **altijd** wordt betrokken bij **alles** wat er gedaan wordt in de **hele** gemeente, zowel binnen de gemeentelijke organisatie, als daarbuiten. De gemeente kan het namelijk niet alleen. Het is van belang dat ook bewoners, bedrijven en organisaties enthousiast worden voor biodiversiteit en daarbij willen aanhaken.

Rijkdom

Door de ligging in en achter de duinen en strandwallen bezit Bloemendaal van nature al een grote rijkdom aan landschappen en biodiversiteit, mede doordat onze voorouders het zo goed bewaard aan ons hebben doorgegeven. De duinen, de landgoederen, en alles wat daar aan natuur en vogels leeft ... voor lezers van de Fitis is dit waarschijnlijk geen nieuws. Want waar hoor je in het voorjaar zoveel Nachtegalen als in Bloemendaal? Hoeveel vogels vliegen er in voorjaar en herfst wel niet langs de Bloemendaalse kust? Gelukkig is veel natuur binnen de gemeentegrenzen via de Wet Natuurbescherming goed beschermd, maar desondanks is het zaak dat Bloemendaal zich bij alle toekomstige ontwikkelingen blijft realiseren hoe bijzonder de natuur hier is.

Bedreigingen

Ondanks de mooie landschappen spelen ook in Bloemendaal ontwikkelingen die de biodiversiteit bedreigen. Vaak komt dit door ontwikkelingen op een hoger schaalniveau, zoals klimaatverandering, hoge stikstofdeposities, verdroging, bezuinigingen. Maar ook meer regionale-lokale ontwikkelingen bedreigen de biodiversiteit, zoals behoefte aan meer woningen, wegverkeer, al te intensief beheer en betegeling van tuinen.

Voor elk landschap worden bedreigingen en knelpunten beschreven. Gelukkig kunnen de oplossingen hiervoor prima samengaan met bevordering van biodiversiteit. Voor vogels zijn de bedreigingen onder meer dat sommige mensen nog steeds gif gebruiken om buxusmotten en eikenprocessierupsen te bestrijden (en vervolgens krijgen vogels dat gif binnen) en dat er steeds minder groen in tuinen is te vinden.

Biodiversiteit bevorderen

Om de komende 10 jaar de biodiversiteit in Bloemendaal te behouden en te bevorderen is veel inspanning nodig, klein en groot, van iedereen. Te beginnen valt met enkele concrete projecten waar de gemeente zelf leidend is. Ook is het heel stimulerend als de gemeente kleinschalige projecten van inwoners of groepen mede helpt realiseren. Het hoeft niet veel te kosten. Vaak is 'anders denken' al genoeg om resultaat te boeken, bijvoorbeeld minder intensief maaien is goedkoper en levert meer biodiversiteit op. Bewoners laten meeden-

ken over biodiversiteit kost niets, maar geeft veel enthousiasme en medewerking voor de lokale biodiversiteit. Inheemse soorten aanplanten in plaats van uitheemse (potentieel woekerende) soorten is goed voor de lokale insectenfauna. Open grasstenen in plaats van dicht asfalt of tegels is net zo goed als verharding, maar levert (bij extreme neerslag) veel minder riool overstorten op. En zo zijn er talloze voorbeelden in het rapport te vinden.

Bij 'omdenken' over biodiversiteit hoort het adagium 'waar het kan is het noodzaak' en 'waar we denken dat het niet kan zijn we innovatief'. De gemeente heeft inmiddels ook bij diverse bewonersgroepen, verenigingen en dergelijke ideeën geïnventariseerd. Dit heeft enorm veel leuke ideeën opgeleverd! Kleine en grote, goedkope en dure. Er is van alles ingebracht.

Minder maaien en meer hagen

Enkele projecten die kunnen dienen als 'vliegwielen' voor andere projecten zijn nader uitgewerkt en onlangs al in de

Woonwijk in [AERDENHOUT](#) met oud duinbos. Foto: Norbert Daemen

NIEUWE OOIEVAARSPAAL in Duin en Daal,
geplaatst augustus 2020.

Foto: Ben Kruijsen

gemeenteraad besproken bij de begrotingsbehandeling 2021. Al deze projecten zijn goedgekeurd en hiervoor is geld voor het uitvoeren, op één na. Het gaat onder meer om ecologisch maaibeheer in wegbermen, het laten bloeien van het gazon bij het gemeentehuis en gonzen van de insecten. Het plan is niet specifiek gericht op alleen vogels, maar de volgende projecten zijn wel heel positief voor vogels: bevorderen dat bewoners hun schuttingen vervangen door inheemse hagen (meer schuil- en broedgelegenheid en meer voedsel), het aanmoedigen dat agrariërs aanhaken bij de Agrarische Natuur- en Landschapsvereniging Geestgrond (actief in de Bollenstreek, positief voor akkervogels) en het bevorderen van natuur-inclusief bouwen (goed voor mussen, vleermuizen en Gierzwaluwen). Eén project is zelfs al gerealiseerd: er is een nieuwe ooievaarspaal geplaatst in het weiland bij Duin en Daal! Helaas is het aanleggen van een haag bij Vogelenzang (gunstig voor vogels) door de gemeenteraad afge-

keurd. Het concept-beleidsplan ligt momenteel ter inzage. De Vogelwerkgroep heeft al op het plan gereageerd (Zie Natuurbeschermingsnieuws elders in dit nummer). Het Biodiversiteitsplan wordt in de loop van december of januari in de raad besproken en dan officieel vastgesteld.

De auteurs hopen dat iedereen in Bloemendaal doordrongen is van de noodzaak van biodiversiteit en dat iedereen daar dicht bij huis mee kan beginnen. Goed voor de natuur, goed voor vogels!

■ Antje Ehrenburg

- Kruijsen, B., B. Besteman, N. Daemen & A. Ehrenburg, 2020. Biodiversiteit in Bloemendaal, een visie voor de toekomst en mogelijke aanpak. Door: Bioteam Bloemendaal, een consortium van zelfstandig ecologen.

Het gehele plan en de bijlagen zijn hier te downloaden: <https://www.bloemendaal.nl/actueel/concept-biodiversiteitsplan-klaar>